

www.collectkaj.nl

hoofredacteur:
els bracke

redactie:
celine de geest
elena lombardo

layout:
annick blommaert & renaldo candreva

redactiesecretariaat:
tel. +32 (0)9 216 20 28
fax +32 (0)9 216 20 27
antiek@ips.be

verantwoordelijke uitgever:
Patrick Snoeck
Begijnhoflaan 464G
9000 Gent

met regelmatige medewerking van:
peter van ardenne
frederik barends
rob driessen
drs anna laméris
drs kitty laméris
robert-jan van ravesteijn
mariëtte schrader
anton vos
koos de wilt

oplage: 20.000 exemplaren
© kunst & antiek journal te gent

abbonementen
negen nummers:
nederland: € 35,00
belgië: € 35,00 - europa: € 45,00
overige landen: € 80,00

Opgave en vragen over abbonementen
Abonnementenland
Postbus 20
1910 AA Uitgeest
Tel. 0251-257924
klantenservice@aboland.nl
€ 0,10 per minuut
Fax 0251-31 04 05
Site: www.bladenbox.nl voor abonneren of
www.aboland.nl voor adreswijzigingen
en opzeggingen.

adverteren in Collect
joris van glabbeek
tel. +32 (0)9 216 20 24
collect.net@ips.be

cover
Winifred Knights, 'Egde of Abruzzi',
1924-1930. Particuliere collectie,
met toestemming van Liss Llewellyn.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze ook zonder toestemming van de uitgever. meningen, feiten, weergegeven in ondertekende artikelen of bijdragen aan dit blad vallen onder de verantwoordelijkheid van de betreffende auteur. redactie en uitgever zijn hiervoor niet aansprakelijk. COLLECT is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de geplaatste advertenties. Enkel de adverteerder kan hiervoor aansprakelijk worden gesteld.

COLLECT

KUNST ANTIEK DESIGN

VOLG ONS OP INSTAGRAM
@COLLECTKUNST

SEPTEMBER 2019

RUBRIEKEN & COLUMNS

Up to date	10
Kopstukken	14
De wandeling met Marc Mulders	16
Musea	20
Galleries	24
Licht op zilver	25
Binnenkijken bij Petra Blaisse	28
Waar naar geld: de Egyptische woestijnkat	80
Designklassieker: L 25 van Tecta	84
Kantlijn: de kunstkoopregeling	85

BEURZEN

Art & Antiques Weekend	96
Beurzen binnen- en buitenland	98
Art The Hague	101

TENTOONSTELLINGEN

Natuurbeleving volgens J.F.A. Tischbein	32
Het meesterschap van Tanaka Ryōhei	36
Britse realisten herontdekt	38
Maskers onthuld in de hedendaagse kunst	42
Thonet, succes gestoeld op fabricatie	50
Ruimtelijke ervaring bij Gormley	60
Verrocchio, leermeester van Da Vinci	62
Mijmeren met Millet	72

ANTIEK

Hollands Glorie: de duimstok	82
------------------------------	----

DOSSIERS

Het huwelijk tussen surrealisme en design	56
Astrolabia ontsluiten de hemel	68
Het oriëntalisme van Jean Baptiste Discart	94

VEILINGEN

Veilingen wereldwijd	74
Veilingresultaten	110
Veilingen op komst	115
Veilingen België	117

AGENDA

Galerie-agenda	88
Museumagenda	90
Beursagenda	106
Veilingagenda	107

Boeken	86
Adressen & websites	120
Zoekertjes	121

Jean Baptiste Discart

Twee zielen in één borst

Door zijn studie in Wenen en zijn stijl wordt Discart tot de Oostenrijkse school van het oriëntalisme gerekend. De schilder heeft zich in het bijzonder gericht op het waarheidsgetrouw en gedetailleerd weergeven van het leven zoals zich dat aan hem voordeed. Een kennismaking met de oriëntalistische schilderijen en de Nederlandse portretten van Jean Baptiste Discart.

TEKST: THEO KRALT

'Portret van Reinier ridder Pauw van Wieldrecht (1893-1939)', 1905. Olieverf op doek, 65 x 54 cm. Gesigneerd linksonder J.B. Discart in zwarte verf. Kortgeknipt blond haar, wit overhemd met rode strikdas en bruin jasje. Particuliere collectie.

Achtergrond en studie

Jean Baptiste Discart werd op 5 oktober 1855 geboren in Modena, dat tot het keizerrijk Oostenrijk behoorde tot het in 1861 overging naar het koninkrijk Italië. Discart doorliep in Modena het gymnasium en studeerde daarna aan de Akademie für bildenden Künste in Wenen. Zijn belangrijkste docenten aan de ABK waren Prof. Anselm Feuerbach (Speyer, 1829 – Venetië, 1880) en Leopold Carl Müller (Dresden, 1834 – Wenen, 1892). Van de eerste werken van Discart, stillevens en enkele portretten, is de klassiek-classicistische invloed van Feuerbach op Discart duidelijk op te maken. Müller

schilderde vele oriëntalistische werken die Discart eveneens beïnvloed zullen hebben. Discart werd aan de Akademie niet alleen opgeleid en geïntroduceerd in de schilderkunst. Hij hield er ook een levenslang netwerk aan over. Zijn studiegenoten Ludwig Deutsch (Wenen, 1855 – Parijs, 1935) en Rudolf Ernst (Wenen, 1854 – Fontenay-aux-Roses, 1932) en Johann Rudolf Weiss (1859-1930) zouden eveneens een oeuvre aan oriëntalistische schilderijen nalaten. De jonggestorven Karel de Merode (Mödling, 1853-Wenen, 1909) zou vooral stadsgezichten van Wenen schilderen. Ludwig Deutsch, Rudolf Ernst en Jean Baptiste Discart vestigden zich na hun studie vanaf ca. 1880 in Parijs en hebben elkaar beïnvloed en gestimuleerd.

Oriëntalistische schilderijen

Discart maakte daarna een groot aantal schilderijen in Tanger, Marokko. Hij signeerde zijn schilderijen altijd, en ook plaats en jaartal zijn op een aantal van zijn schilderijen te vinden. Hij zou vooral het dagelijks leven in Tanger vastleggen waarop het dagelijkse leven van berbers en andere bevolkingsgroepen te zien is. Straatscènes met de in Tanger aanwezige gebruiken en tradities, ambachten, beroepen en bedrijvigheid maar ook vrouwen in en rond de harem en muzikanten zijn afgebeeld. In 1897 zou hij in Tanger een portret schilderen van Erbgraf Siegfried zu Castell-Rüdenhausen (1860-1903) in een wit oosters gewaad. Hij was werkzaam in de diplomatieke dienst van het Duitse keizerrijk. Door zijn geboorteplaats, studie in Wenen en stijl wordt Discart tot de Oostenrijkse school van het oriëntalisme gerekend.

Discart signeerde zijn schilderijen altijd, en ook plaats en jaartal zijn op een aantal van zijn schilderijen te vinden. Hij zou vooral het dagelijks leven in Tanger vastleggen.

De oriëntalistische schilderijen van Discart, gesigeneerd Tanger, zullen aldaar gemaakt zijn. Een aantal schilderijen met oriëntalistische voorstellingen werd gesigeneerd en gedateerd in Parijs. Deze schilderijen zullen daar gemaakt of afgemaakt zijn, waarschijnlijk met behulp van foto's en voorwerpen. In een bijna fotografisch realisme geeft het licht een idealistische inkleuring. Op de schilderijen schijnt het licht op de paleiswachten, de harems, de markten en de uitoefenaars van beroepen zo gelijkmatig en prachtig dat de scènes nog briljanter en mooier uitkomen dan het in werkelijkheid geweest zal zijn. Wanneer Discart begonnen en opgehouden is met het schilderen van oriëntalistische voorstellingen weten we niet exact. Afgaande op de dateringen zal dit tussen ca. 1880 en 1920 geweest zijn.

Nederlandse portretten

In Nederland, vooral in en vanuit Den Haag en tijdens zijn verblijf in de buitenplaatsen van de geschilderde personen, vervaardigde Discart vanaf ca. 1895 enige portrettreksen in opdracht van vooraanstaande, veelal adellijke Nederlandse families. Een groot aantal van hen bekleedde functies aan het koninklijk hof, in het bestuur of in de wereld van kunst en cultuur. In het boek staan korte levensschetsen van de geportretteerden vergezeld van foto's en – als die er zijn – afbeeldingen van portretten door andere, eerdere of latere schilders. In vergelijking daarmee valt het werk van de kunstenaar op door een bepaalde ingetogenheid en soberheid. De relaties tussen Discart en de betreffende families hielden decennialang stand. Met de familie Van Lynden was hij tussen 1903 en 1929 in contact. Hij zou op 1 januari 1940 in Parijs komen te overlijden.

Na het zien van Discarts schilderijen blijven naast de geschilderde scènes en de voortreffelijk weergegeven details vooral ook de mensen en hun gelaatsuitdrukking in het geheugen achter. Discart is sterk betrokken geweest bij de thema's die hij schilderde en was begaan met

de personages die hij toonde in zijn werk. In de literatuur van het oriëntalisme wordt Discart slechts terloops en zeer beperkt vermeld. De Nederlandse en enkele andere portretten komen hierin vrijwel in het geheel niet aan bod. Discart heeft door zijn levensloop en het internationale karakter van zijn schilderscarrière (Modena, Wenen, Parijs, Tanger, Parijs, Brussel, Den Haag en Parijs) een kosmopolitisch leven geleid. Dat kan ook de reden zijn waarom hij onbekend is gebleven. De oriëntalistische schilderijen van Discart waren bestemd voor de verkoop en zijn over de gehele wereld verspreid geraakt. De ruim 50 portretten van de kunstenaar zijn in particuliere collecties bewaard gebleven. Een vroege ets van Discart bevindt zich in de collectie van het British Museum in Londen. De verschenen studie schenkt Jean Baptiste Discart nu een eigen plek in de kunstgeschiedenis.

J.B. Discart, 'De kapperswinkel'. Olieverf op doek, 115,7 x 84,4 cm. Tanger. Verkocht bij Sotheby's New York in de 19th Century European Art Veiling op 6 november 2014 voor US \$ 60.000.

LEZEN

'Jean Baptiste Discart (1855-1940), Oriëntalistische schilderijen en Nederlandse portretten', door Theo P.G. Kralt 192 blz. geïllustreerd ISBN: 9789075879759 Prijs: € 27,50 Het boek is te verkrijgen bij Uitgeverij Van Gruting, www.vangruting.nl